

Калховник

Лездны ВКП(б) Сыктывдинса Рајком да Рајисполком

№ 94 (277) || Октабр 21-օд лун, 1937 во. || Ըоныс 10 ур

Пыр массајаскօд, пыр масса- јас журын

Ыжыд радлунօн да гордօстօн встретитисны мијан великօј социалистическօј рօџинаса ужалыс јօз СССР-са Верховнօј Советօ бօрјысօмјас лун јылыс да избирательнօј кампаніе заводитчօм јылыс правителство-лыс шудм. Уна лыда митингјас да собраніејас муноны ыжыд кыпыдлунօн да воодушевленіејен. Рабочօјјас, колхозникјас, служашщօјјас, наукаса да искусствоса дејателјас ыступатօны волнужтана, рօџинас пօса радејтан, социализмлы преданност петкօдлан, социализм врагјаслы лօглун петкօдлан кывјасօн, кодјас петօны став сօлбмсанныс.

Заводитчօм избирательнօј кампаніе—серјознօј экзамен став партијнօј организацијаслы, быднылы, коді новлօдлօ большевистскօј партија шленлыс ыжыд аваніе. Миллионнօј массајаслօн мօвпјассօ да чувствојассօ вескօдօма Сталинскօј Конституција ыылօ, коді мирн меґса демократическօј, рабочօјјаслօн да крестана социалистическօј государстволօн власт ылысса органօ локтан бօрјысօмјас ыылօ. Партијнօј организацијаслօн мог—возглавитны ужалыс јօзлыс быдман политическօј активност, исползуитны набн чօжօм драгоценнօј олан опыт сы ыылօ, меґым обеспечитны СССР-са Верховнօј Советօ великօј трудօвօј народлыс меґса достојнօј пијанс бօрјօм.

Пыр массајаскօд, пыр массајас журын—ленинизм-лօн ташօм незыблемօј закон. Царизм-лօн меґса шустօм војас с мијан партија аґзыліс туј пролетарскօј массајас мывкыд динօ да сօлбм динօ, став рогаткајас да преследованіејас ыылօ виґдотг. Кыґ во саян, кор буржуајја да сыл-лун пріслужникјас скօрлунօн каркајтисны, мыј миллионлօн нолд јукдн мында большевикјаслы некыґ не кутны государственној власт мијан сывтыртны вермытм странаын, Ленин вочавііс неучачливօј пророкјаслы: „...Мијан ем „чудеснօј средство“ пырыс-пыр, օтік кучкօмдн дасмындаавны мијанлыс государственној апарат, средство, кодн ні-օтн капиталистическօј государство некор ез располагајтлы і располагајтны оз вермы. Тајօ чудеснօј делыс—ужалыс јօзс кыскօм, государствон вескօд-

лан быдлунја ужд беднота с кыскօм“. Советскօј властлօн став исторіја, ыжыд страна с социалистическօја преобразујтан исторіја, коді ез вօвлы мирын, јарјугыда подтвердитис Ленинлыс геніалнօја воґыв азґдмсօ.

Мијан партија ына да непобедимօј беспартијнօј массајаскօд аслас топыд, разны поґтօм јитօдн. „...ми вермам вескօдлыны сօмын секі, кор правлннօја ыражајтам сјјс, мыј јзыс гօгвօвօ“,—виставліс Ленин. Некор-на нօшта ез вօвлы і ез вермы вօвны сешօм партија, коді ыражајтис ескօ народнօј массајаслыс вօла да мօвпјас, налыс сокровеннօј кօсјмјассօ да медбур наґејајассօ сешօм тырлунօн да бшыбитчытг, кыґи Ленинлօн—Сталинлօн партија.

Виґдлօј, кыґи советскօј власт веґис мијанлыс странанымс. Мыјон вօлі мијан рօџина буржуајја да помешщикјас власт дырјі і мыјон сјјс лօс рабочօјјас да крестана власт дырјі?

Мијан лунјас, Великօј социалистическօј революцијалы XX-օд годовшшіна воґывылы, тајօ сравненіе днас ставн бара локтօны уна дас миллион јօзлн мօвпјасыс. Тајօ օткоґаломыс јарјугыда петкօдлысօ общајтан лыдпасјас красноречивօј колонкајасын да быд рабочօј, колхозник, служашщօј, ужалыс морт, интеллигент олан туын.

Советскօј јз воґын мијан партијалօн авторитет быдмис і быдмօ мерајтны поґтօма. Избирательнօј кампаніе петкօдлօ мијан страна са став јз политическօј активностлыс ыыл кыптօм. СССР-са Верховнօј Советօ бօрјысօмјас лօасны советскօј властлօн бырлытм ыын, Ленин—Сталин партија динօ јзлыс ыввтн ыжыд доверіе ыныјбра демонстрирујтмдн.

Глупօ да օпаснօјн вօлі ескօ виччысны, мыј օнօґна ґебсօм врагјас—меншевикјас да есерјас жуґдօдм контрреволюционнօј партијајаслн торпыргјас, церковникјас, троцкистско-бухаринскօј фашистскօј шакаыс народлн меґса лок врагјас—оз кутны зилны гаґитны да вредитны гусօникдн. Муґлытօг јонмдны јитд партијалыс беспартијнօјјаскօд—сјґкօ ускօдны бօрја мыґдсօ став да быд-

(Помсօ виґд 2-օд листб.).

Испанијаса фронтјас

ВЫЛЫН

(ТАСС јуօртօмјас серті)

Централнօј фронт

Октабр 15-օд лунса асылн мјатежникјас уна лыда танкјас օтсօгօн атакујтисны республиканецјаслыс поґцијассօ Гесенјаса асывлунвывланын да мыјкօ мында зырисны республиканецјассօ, но луншօр кежлօ республиканецјас чорыд контратакаон бара бостисны воштօм поґцијассօ.

Куеста де Ља Рејн секторын мјатежникјас сјґжօ вօчисны успехјастօм атакјас да бостисны гырыс воштօмјас.

Војвыв фронт

Лунвыв секторын мјатежникјас атакујтисны Пенја Павон, но најс вօлі венօма налы гырыс воштօмјас вօчօмдн.

Асыввывса (Арагонскօј) фронт

Суера секторын мјатежникјас мыјкօ-мында зырисны республиканскօј војскајассօ Сиера Фундоын. Публа де Албортон секторын мјатежникјаслыс атакјассօ вօлі венօма. Мјатежникјас бостисны гырыс воштօмјас.

Лунвыв фронт

Пособланко секторын республиканецјаслн разведывательнօј отр'адјас бостисны кујим пункт. Мјатежникјас бօрынтчօмдн колисны уна дружіе да снар'аженије.

Авиацијалօн дејствіејас

Республиканскօј самолетјаслн ескадријја бомбардирујтис Сарагоссаыс војеннօј объектјас, торјон-нын војеннօј завод. Сы вօсна тајօ предпријатіејассօ вօлі сотօма.

Октабр 15-օд лунс мјатежникјаслн 4 самолет бомбардирујтис Бурриана (Кастелјонса лунвывланын). Ранітօма 4 мортс. Сјґжօ луннас мјатежникјаслн самолетјас ылыс бомбардирујтисны Барселона. Виґдма 8 мортс да ранітма 2-օс.

Пыр массајаскօд, пыр массајас журын—ташօм незыблемօј законыс ленинизм-лօн. Мијан партија јон да непобедимօј аслас топыд јитօдн беспартијнօј массајаскօд.

Коммунистјас, муґлытօг јонмдн јитдсօ беспартијнօј массајаскօд, јурнуօдн најօ политическօј активностн избирательнօј кампаніе нуօдан лунјасօ.

Снимок ылын: педучилищеса отличникјас: М. Суворов да А. Волков јортјас.

Фото—Јермолинлн.

ВКП(б) ЦК օчереднօј пленум јылыс информационнօј јуօртօм

Октабр 11—12-օд лунјас вօлі ВКП(б) Централнօј Комітетлн օчереднօј Пленум.

Пленум влдаліс СССР-са Верховнօј Советօ бօрјысօмјас куґа избирательнօј кампаніе-лыс вопросјас да примітис соответствујушщօј шудмјас.

Та кынґи, пленум примітис шудм СССР-са Верховнօј Советօ бօрјысօмјаскօд јитдн партијнօј организацијаслн организационнօј да агитационно-пропагандистскօј уж јылыс.

ВКП(б) ЦК Политбјуроса шленօ кандидатјас составօ Пленум пыртис ВКП(б) ЦК-са секретар Ы. І. ЈЕЖОВ јортс.

СССР ЦК президиумын

Октабр 17-օд лунс, М. І. Крајјассօ, областјассօ да Калин јорт председателствутօм улын вօлі СССР ЦК Президиумлн заседание. Заседаніе ылын օбсуждајтис вопрос сојузнօј да автономнօј республикајассօ, крајевօј да областнօј исполкомјассօ СССР-са Верховнօј Советօ локтан бօрјысօмјас кежлօ бумага-он, конвертјасн, бјулетенјас бланокјасн да мукд документјасн снабдотм јылыс. Кыґ тыдовтис, Сојузнабсбыт јуօртмыс, сјјс организацијаыс унатор ез вօч сы ыылօ, меґым аскадын обеспечитны республикајассօ, крајјас да областјассօ бумага нудм. Местајас ылын нօшта абу-на плучитма примернօ 200 тонн гօгв бумага.

Сојузоргучот снабжајт

Пыр массајаскөд, пыр массајас журын

сікас вражескөй элементјас кокулыс, бәдбдны најс помдә бырдөдм.

Абу болшевик сїдө, кодї ышнасө аслас партијностдн да оз лез матө беспартијнөјјасөс государственнөј строїтелствоын участвутөмдө. Колд-б нөшта доказывајтны, мы захудалөј двор'аналдн ташдм сама нравјасыс оз кутны нїндм отувјасө ленинизмкөд? Колд чорыда төдвылын кутны Сталин јортлыс замечательнөј кывјасөд:

„Болшевикјаслөд выныс, коммунистјаслөд выныс сын, мы најө куждны кыщавны мїанлыс партијанымдөс уна мїлліон беспартијнөј активдн. Мїан, болшевикјаслөд, ез ескө вбвны сїдө успехјасыс, кодјас өнї емдөс, егд-кө куждөј заводјутны партијала дорд уна мїлліон беспартијнөј рабочдөјлыс да крестаналыс доверїесө. А мы сы вылө трубитчдө? Сы вылө требутчдө, медым партијнөјјас аснысө ез пощны беспартијнөјјасыс, медым партијнөјјас ез игнасны асланыс партијнөј кыщдө, медым најө ез ышнаслыны асланыс партијностнас, а кывзысены беспартијнөјјас гдлөсө, медым најө не сөмын велдөдсны беспартијнөјјасөс, но і велдөдсны налыс“.

Партијаса шленјас асныс војдөрсө вөліны беспартијнөјјасдн. Најө некор ескө ез вбвны партијнөјјасдн, ез-кө ескө партија гумлав сїдөс кыщалыс беспартијнөј массајас пыс пыр выл вынјас. І сталинскөј пјатїлеткајас војасө партијас босталс і босталд аслас радјасө медбур, політїческөја быдмөд, активнөј, социализм фелдөлы преданнөј передовїкјасөс, медгавоз рабочдөјјасөс, а сїд-жө возымуныс колхознїкјаслыс да інтелїгенціјалыс медбур јукдөс. Мїан партија—рабочдөј класслөд свет, СССР-са народјаслөд свет,

—сїдө быдтө да кыпөдө став народнөј массаөс, став массаөд өтвылыс да став народ журын стрөйтө социализм. Не јөршїтчыны ас кыщдө, не пощны беспартијнөјјасыс, не мынтөдчыны наыс—тащдм законыс быд партијнөј организацијалы, быд коммунисты.

Отувја кандидатурјас выдвігајтөд могыс колд вбчавны районнөј да межрайоннөј (їзбирательнөј округ пределјасын) бдрьсөдм воысва совещанїејас заводјасын да совхозјасын рабочдөјјаслөд да служащдөјјаслөд общдөј собранїејас вывса представителјасыс, крестаналдн—колхозјасын да сїктјасын, өткаолюсјасөс вклучїтөдмдн, коммунистїческөј организацијасса, профессионалнөј сојузјасса, комсомолса да мукдө беспартијнөј общественнөј организацијасса да ужалыс јөз обществовјасса представителјасыс общдөј собранїејас. Партијнөј организацијас-кө індалсны кандидатјасөс беспартијнөјјасыс торјдн, сїдө сөмын јөткыштїс ескө да торјөдїс беспартијнөј массајасөс партија дорыс. Гөгөрвоана, мы сїдө вөлі ескө сөмын врајаслы кївыс.

Социализм стрөйтөд да јонмөдөд куца героїческөј, самоотверженнөј уж вылын, врајасөс ердөдөд вылын, вредїтелстволыс последствїејас бырдөдан уж вылын быдмїсны выл јөз, быдмїс выл беспартијнөј актив. Не кытчө оз тујны сїдө партијнөј вескөдлысјас, кодјас норасдны кадрјас абутөдм вылө да оз кужны кыскыны уж дїнд беспартијнөјјасөс, оз кужны вбчны најөс партијалы отсасысјасдн.

Јөз, кодјас помдө преданнөјөс Ленин—Сталин партијалы, кодјас дагөс пуктыны ассыныс өлөмсө коммунизм фелдө вбсна, кодјаслөд ем опыт да талант політїче-

скөј вескөдлысјаслөд, кодјас куждны ердөдөдны врајасөс, кбт сөсөс најө кушдөд массајас улө ез тебсаны,—тащдм јөзыс ккнїа аздөны туј паскыд народнөј массајас өлөдм дїнд. Но оз кывјас сертї, а фелдөјас сертї сорытөдны массајас работнїкјаслөд качество јылыс, социалистїческөј рөдїналы најө преданност јылыс, експлоатацијатөд да нарїтчытөд свободнөј, шуда өлөдм вбчан велїкөј фелдөдн вескөдлыны наөдн куждөм јылыс. Народлыс політїческөј доверїе заслуживајтөдны ставсыс медвоз болшевикјас партијалдн медса іспытаннөј да провереннөј пїан—мїан странаса ужалыс јөз возымуныс отрадлөд бојецјас.

Вывтї ыжыд төдчанлун бдрьсөдн кампанїеын кутө агїтационно-пропагандїстскөј уж. Болшевістскөј агїтација да пропаганда, јаркөј да доходчївөј, правдївөј да убедїтельнөј, кодї вескыда да воссдн вочавїдө рабочдөјјас да колхознїкјас став јуасөдмјас вылө, нөшта јонжыка матыстас беспартијнөјјаслыс медса паскыд слөјјасөс мїан партија дїнд, вбчас сылыс політїкасө нөшта јонжыка роднөјөн быд честнөј труженїкы. І тајө ужас, агїтацијаын да пропагандаын, партијнөј организацијас азданы аслыныс зев уна ценнөј отсасысјасөс беспартијнөјјас пөвсыс. Колд сөмын кужны најөс азданы, најөс котыртыны, наөдн вескөдлыны.

Абу некушдөд ескытөдм-лун, мы їзбирательнөј кампанїеын мїан партија петдө нөшта јонжыка вынаөдн да непобедїмөјдн беспартијнөјјаскөд сылдн јїтөдјас сөдөдм вбсна, „неуловїмөј моралнөј нїтјас, кодјас јїтөны партијасөс беспартијнөј массајаскөд“ (Сталин), сөдтөдм да јонмөдөдм вбсна.

(„Правда“ газетлөд октабр 17-өд лунса передовїөј).

Кїтајын војеннөј действїејас

Шанхај, 16. Јапонскөј авїација возө нубдө варварскөј угласөдмјас кїтајскөј карјас вылө. Октабр 16-өд лундө јапонскөј самолетјас бомбардїрујтїсны Шанхај Ханчжоу кост көрттуј вывса Цзясїн станціјас. Бомбајасөс вөлі шыблалдма ранїтчөд салдатјас да беженецјас кык состав вылө. Беженецјас да ранїтчөдмјас кутїсны вагонјасөс еновтавыны, но најөс вөлі немжалїттөд лылдма јапонскөј лотчїкјасдн пулемјотјасыс. Вїдма да ранїтөдма 40 до-

рыс унжык мортөс. Цзен-Чен кардөс (Кантонсаң асыв-вылынжык) бомбардїрујтөдм вбсна вөлі вїдма да ранїтөдма 200 дорыс унжык мїрнөј олысөс. Октабр 15-өд лундө јапонскөј самолетјас медвозгавыс-на бомбардїрујтїсны Гуансїнскөј карјасөс Гулїнь да Учжоу. Вїдма 35 мортөс, ранїтөдма 200 дорыс унжык мортөс, жугдөдма 39 керка. Гулїнь районнн јапонецјас бомбардїрујтїсны 29 сїкт, вїдма 300 крестанїдөс. Учжоуын вїдма 100 гөгөр мортөс.

Токио, 16. домөј Цусїн агентство јубртөдм сертї, јапонскөј самолетјас октабр 16-өд лундө бомбардїрујтїс-

ны Нанкїн, а сїд-жө Шанхај—Нанкїнскөј көрттуј вывса Усї да Хуншан станціјасөс.

Шанхајскөј районнн

Шанхај, 16. Төрыт ритнас јапонскөј пехоталдн кык баталїон заводїтїсны вужны Венцөпан канал во-мдн, кодї сулалө Мјаоцзе сїктсаң лунвывлаынжык, но најөс вөлі вөтлөдма, кык со мортөс вїдмдн колдөдн, уна вїнтовка да кымынкө пулемјот колдөдн.

Кїтајскөј војскајаслөд успешнөја удајчїс венны Лухан-дачан шоссөсөс асыв-војвывжыкын Чуцзацзе сїкт вылө јапонскөј атака. Вывтї чорыд бојјас мунїсны Чендзяхан сїкт гөгөрын. Сїдө шоссөсөс рытывывлаынжык.

Војвыв Кїтајын

Нанкїн, 16. Централ Нјус агентство Тајуансаң јубртө, мы октабр 13-өд лундө 8-өд арміјалдн частјас јапонецјаслыс мырдөдсны Пїн-сїнгуан горнөј проход.

Бојјас мундөны Гөсансаң војвывжыкын да Тајчжоу районнн. Јапонскөј војскајас Ланцзегуан вылө атакаөдн да Јуанпїн направленијеын лунвывлаң пїскөдчөдмдн зїлөны бостны Тајуан. Сїд-жө целө зїлөны і налөдн војскајас, кодјас мундөны Чжендїнсаң.

Октабр 15-өд лундө јапонскөј војскајас атакујтїсны кїтајскөј позїцијас Танц-

зїн-пукоускөј көрттуј дорса Пїнжуан гөгөрын. Нөл пөрдө пансылсны рукопашнөј бојјас. Јапонскөј атакајасөс вендма. Кїтаецјаслыс главнөј вынјасөс чукөртөдма Пїнжуансаң 18 километрөн лунвывжыкын. Торја кїтајскөј отрадјас јапонскөј војскајасөс атакујтөдны тылын.

Војвыв фронтса Сујуанскөј участок вылын октабр 13-өд лундө кїтајскөј војскајас еновтїсны Гујхуа да вешїсны Салацї-Бастоулаң (Бейпїн-сујуанскөј көрттујса бдрја станціјасаң).

Нывбаба-їзбиратель

Нывбаба кыз і труженїца, і кызї мам, і кызї гражданка мїан обществоннн занїмајтөд почетнөј положенїе. Ташдм положенїе јывгыс капитализм странајасса ужалыс нывбаба вермас сөмын мөвпавны. Медса демократїческөј буржуазнөј странајасын констїтуцијас да їзбирательнөј законјас өддөртдөны общественнөј олдмын участвутөмыс нывбаба олысјасыс јона унжыкөс, нывбабалы өткод права сетөдм јылыс јөзөдөдм вылө вїдөдтөд. Капитализм дырї колїсны вөрздөдтөдмдн феодальнөј эпохаса медса подлөј законјас, кодјас сертї і өндөз вердөс колдө семјаын господїнон, кодлөн ем право весїгтөд накажїтны ассыс гөтырсө нөјтөдмдн. Французскөј гражданскөј кодекс сетө мужчіналы—семјаса главалы ограничїтөдм власт. Вердөслдн ташдм „правајас“ вбсна зїк нева-

жөдн, кодыр народнөј фронтса правїтелство составдө колдө вөлі пыртны нывбабаөс—мїрөвдөј їзвестностса учөндөс, ковміс бостны... мужїксаңыс офіціалнөј разрешенїе. „Сөкыд мөвпавны,—гїжө Парїжаң војналы да фашизмлы паньд тышкөдн комїтетса участнїкјас пыс өтї,—мы мїан странаын, Франціјаын, көнї вөлі вбчөдма велїкөј револуција, кодї лої человечестволы медвозга восколдн феодализмса да монархїялыс мездысөмын, олысјасылыс жынсө—нывбабајасөс воцзамоз, кызї і феодализм дырї, лшїтөдма бдрьсөдн правојасыс“.

Сөветскөј странаын нывбабајаслы бдрьсөдн права сетан асөд „проблемасө“ снїмїтөдма. Социалистїческөј револуција пырыс-пыр нөтї колтөд чышкыштїс нывбабалы законодательнөј неравенство. Сөмын „закон сертї равенство абу-на нөшта

равенство олдмын“,—справедлївөја їндывлїс Ленин. Закон сертї неравенство бырдөдм бдрьн заводїтчїс дыр нубдан, чорыд тыш нывбабаөс раскөрепостїтөдм вбсна, тыш, кодї „корд,—Ленин кывјас сертї,—вужвыјднсаңыс вежны і общественнөј технїка і нравјас“, кодї корд общественно-производственнөј уждө нывбабајасөс паскыда кыскөд, најөс гортса рабствоыс мездөдм.

Матысмө Велїкөј Октабрскөј револуцијалдн 20-өд годовшчїна. Ленинлөдн завет сы јылыс, медым мїан странаын нывбабалдн вөліны өткод правајас мужчінакөд не сөмын закон сертї, но і олдмын, пөртөдма олдөдм. Свободнөј сөветскөј нывбабалдн правајас уж вылө, ужыс мынтөдм вылө, шојчөдм вылө, социальнөј страхованїе да образованїе вылө гарантїрујтөдма государстводн. І первојја места вылын сулалө мамлыс да кагалыс їнтересјасөс государстводн вїзөдм,

кодї лод нывбабалыс правајасөс гарантїрујтысөдн. Ужалыс јөз бытө пыртөдма збылвылө революционнөј вежөдмјас, лөсөдөдма общественнөј учреждениејаслыс паскыд сет, сөдөдыс рөдїлнөј домјаслөд, челаф јаслїјаслөд да садјаслөд, общественнөј столдөвдөјјаслөд. Ташдм условїејасын нывбаба кїјасын бдрьсөдн правајас ем социалистїческөј строїтелстволдн вынїдра орудїе. Та јылыс јарјугыда вїсталөдн прдстөд лыдпасјас. Странаын 1305 нывбаба-орфеносец. Најөс төдөдн мїан странаса ужалыс став јөз. Төдөдн да нїмкофасдөны најөдн, велөдчөдны налыс социализмлы преданностгө. Заводјасын да фабрикајасын, колхознөј да совхознөј мујас вылын уна со да уна сурс стахановкајас петкөдлөдн самоотверженнөј ужлыс обраецјас. Паскыда мундө гөтырјас-общественнїцајаслөд двїженїе. Производстволдн культура, столдөвдөјјаслөд, челаф јас-

лїјаслөд, детскөј садјаслөд, школајаслөд да кружокјаслөд уж, керкајасөс да посолокјасөс благоустроїтөдм, улычајасөс сөдтөдма кутөдм лөдны нывбаба-домохөзәјалдн пөса хоәјаственнөја төждысан торјдн. Сөветскөј нывбабалдн муртавтөдма вылө быдмїс общественнөј вежөрыс.

Та вылө вїдөдтөд сөветјасын—государственнөј власт органјасын—нывбаба нөшта оз-на бост ыжыд места: 411.737 нывбаба лөдны сөветјасса депутатјасдн, кодї муртса лөд өтї нөлдөд јукдн став депутатјас лыдлөдн. А өд сөветјасө бдрја бдрьсөдмјасын нывбабајаслөд активностыс нїөтї ез вөв улынжык мужчінајас активност дорыс. Нөш-та јонжыка шенздөданаөс руководашщдөј сөветскөј уж вылын ужалыс нывбабајас лыдлөдн петкөдласјасыс: велсөветјасса став јуралысјас пөвсын нывбабајас сөмын 6,4 прөчөнт, раїсполкомјасса јуралысјас пөвсын 2,1 прөчөнт да кар-

Педучілішшеса студентјас ыжыд кыпыдлуһн встретітисны СССР-са ЦК-лыг шуһмјасбө Верховнөј Сөветө бөрјысөмјас лун јылыг. Сһымок_вылын: педучілішшеса студентјас кывзбны доклад.

ШУДАА ДА ГАЖАА ОВГӨ ÖНІ МІЈАНЛЫ (Колхозник Иван Фјодоровіч Белыхлөн висталөм)

Кушөм-нө важөн олөм менам вөлі. Богослов заводө ветыс ветлі, көкјамыс во салдатын вөлі, дас көк-јамысыс пурјөн кывтлі. Колө-өд најөтканд, а то „душтө“ вөлі һинөмөн мынтыны. А пуртө кылөдны медалөмд кущөм вөлі! Кажан карө да вежоун чөж довереннөјјаслы да мукөдлы копрасан. Он инас да бөр сизі һинөмөн гортад вөлі леччан.

Шудаа ми өни олам. Шудаа олөны мијан странаса томјөз, кодөс воспитывајтө

коммунистическөј партија да сьлөн вожд Сталин јорт. Со ми гозјөн абу-һин томөс, меным 56, а сьлы 50 локтө да колөм во 456 трудодеһ ужавлим, бостим сизимдас пурјыс унжык һан. Таво 446 трудодеһ-һин ем. Һан колан во дорыс таво унжык воас. Бурөс таво һанјасыд воисны.

Сизимөд во-һин ми колхозинөс. Овны мијанлы өни гажа да долыд. Тајө олөм-сө сетис мијанлы Сталин јорт.

Важөн ми өг велөдчылөј, сещөм секи олөмыс вөлі, ез велөдлыны мијанөс, гөл јөзөс, өни со ме челафөс ассым велөда. Öни-өд мијан асланым властыс.

Ми велөдам Сталинскөј Конституција да выль избирательнөј закон.

Фекабр 12-өд лунө кутам гөлдөсүтны. Ме ассым медвозға гөлдөс сета Сталин јорт вөсна, коді сетис мијанлы тащөм шуда да долыд олөмөсө.

КОДИ УНЖЫК ЈУКТАЛАС—СИҮС I БӨРЈЫВЛИСНЫ

(Колхозник Фјодор Павлович Прокушевлөн сорни)

Арлыд менам ыжыд-һин. Унатор важсаыд вунны кутис, а старшинајас да старөстајас бөрјысөмјасыд некөр оз вун. Вөлі мијан важөн волостнөј правлені-је да селскөј управа, кодөс комиһн ми шулим расправадн. „Бөрјысөмјас“ муһны вөлі сходјас вылын. Медвоз вөлі бөрјан „дегативорникјасөс“ — кодјасөс гласнөјөн шульвлим. Гласнөјјасө, ферт, гөлјасыд ез вескавлыны.

Старшинадө „бөрјытөз“ гласнөјјас первој „старшина пу јульвлисны“. Ветлөны керкаыс-керкаб, кушөм старшина пу унжык јукталас сижөс і бөрјасыны вөлі.

Сход вылын озырјас вөлі смела да паскы да пуксаласыны өти чукөрө, а гөлжыкјасөс өтдортлисны. Гөлјас пельсјаслаһ раһиника топөдчасны. Пырас сход выль нывбаба—сижөс

өзөс сајө, ез леҗлыны сход выль. Ме некөр чышјана-јастө сход вывсыд ег аз-чыв—најөс өд ез лыфөвы-ливны морт пыдөі.

Кутасыны „выдвигатны“ старшина выль јөзөс—озыр-јас медвоз ассыныс јөзөс горзөны. Коді озыржык да коді вермис унжык винадн јуктавыны, сижө і вескалө. Собостам Јермолин Петра Пөдөс Часыс, сижө кујимыс старшинадө вескавлис, өкмыс во старшинаалис. Вөліны старшинадн Пөдө Микол, Матвей Сандрө, Тимө Семө Ванө. Станвыс озырјас.

Старшинадө лоис ыжөдөд-лыны господинөд да паны-дасигөд копрасыны на воҗын. Кывлим щөц і Государственнөј дума јылыс, һө сөмын, „бөрјысөмјас“ бөрас-һин. Ме секи Богослов за-водын пес вөчи, а пес вө-чыстө-өд җик-һин морт пыд-өі ез лыфөвылыны.

КЫЗИ МИ КУТАМ БӨРЈЫГНЫ ВЕРХОВНӨЈ СӨВЕТӨ

Паль сиктсөветса председател-комсомолец Ив. Ал. Гидоровлөн сорни.

Тани старик-колхозникјас вескыда висталисны мијан-лы, томјөзлы кызи цардырјі сиктјасын бөрјысөліс-ны. Секи ставыс озырјас кыһн вөлі, кызи налы колө сизі і вөлі вөчасны.

Важөн-һин мијан абу цар да ужалыс јөзөс нарҗитысјас. Öни властыс мијан, ужалыс јөз кыһн.

Фекабр 12-өд лунө ми кутам бөрјыны депутатјасөс СССР

-са Верховнөј Сөвет. Мијан абу некушөм торјалөм јөз костын правајасын. Став граждана 18 арөсһан јө-јјасыс да судөн бөрјысан праваыс лишитөмјасыс өтар пондасыны бөрјысны да вер-масны лоны бөрјөмајасөн.

Мијан Палын лоө кык избирательнөј участок. Регыд избирательнөј комиссияјас өшөдөдасыны избирательјасыс өспісок. Проверајтөј өспісок-

јас, мед правльнөјөс вө-ліны да некөдөс ез ло колөма гижтөг.

Верховнөј Сөветө бөрјы-сигөд, ферт, классово-враж-дебнөј јөз кутасыны зыһны сујны ассыныс јөзөс. Ми-јанлы колө лоны сусөн. Мед һи өти враждебнөј элемент ез вескав Верховнөј Сөвет органјасө. Бөр-јыны колө Верховнөј Сө-ветө политическы выдер-жаннөј да фелөвөј јөзөс.

МИ ОГ ЛОӨЈ БОКЫН

Матыстчө фекабр 12-өд лун. Секи Сөвет сојузса став ужалыс јөз пондасыны бөр-јысны Верховнөј Сөветө. Мијан абу-на 18-ыс арөсыс, ми огө-на кутөј бөрјысны, но бокын лоны ог көсөјө. Ми эвеноһн сорнитим мы-јөн ми вермам отсавны бөр-јысөмјас һөдөмын да шу-им велөдны аслыным мед-воз бөрјысөмјас јылыс за-

кон. Сижө могыс ми корам эвенод өти велөдысөс, мед сижө мијанлы виставлас за-кон јылыс. Тајө бөрын ми пондам избирательнөј закон лыдөһны да разјасһајтны гортсаяслы да матысса јортјаслы.

Пионерјас: Осіпова В., Осіпова Г., Белых Лу-да, Потолыцына Анна.

Бат-мамлөн көсјысөм

Октябр 15-өд лунө Выл-гортса начальнөј школаһн велөдчыс мам-батјаслөн вө-лі собраніје.

Собраніјеыс мунис ыжыд кыпыдлуһн да радлуһн. Доклад да сорнијас пома-сөм бөрын шуисны:

Лөсөдны челафлы горт-са ужасын медбур услови-је, һөбны тырмымөн кола-на кыгајас, тетрафјас, ка-рандашјас да ручкајас.

Обеспечитны челафдн школад ветлөмсө сиз, ме-дым ез вөһны һи өтик про-гулјас һи сормөмјас.

Визны челафөс сөстөм

көм-паскөмдн да быд вы-ходнөјлы паныд пывөдны, сөстөм белјөјас вежөмдн.

Лөсөдны торја койкајас, полотенце да торја блудо-јасыс сөјөм.

Кутны школаса велөдыс-јаскөд топыд јитөд да пук-тыны челафөс медбура воспитајтөм, Мөдым Вели-көј Октябрскөј социалисти-ческөј революциялы ХХ-өд во тыран лун көжлө вөдө-чыны быд школьнөкөн тол-кө хорошо да отлөчно от-меткајасдн.

Бат-мамјас һимһан. Малцева.

са сөветјасөн јуралысјас пөвсын 6,2 прөцент. А бостны-кө төдвылө сөвет-јасыс јона унжык нывбаба-јас-депутатјасыс отсев, —сек-жө отсевлөн помка-јасыс бура оз төдмавыны, —лоө вөһны вывод сы јылыс, мыј нывбабајас динө „һравјас вужвыјонганыс вежөм“, код вөсна сещөм јона тышкаслис Ленин јорт, ми ег-на һөшта шөдөдө.

СССР-са ЦК-лөн IV-өд сессия вылын Яковлев јорт докладын бура поду-лалөмдн виставлис, мыј „Сө-ветјасын нывбабалөн роль, аппаратын бюрократическөј изврашценіјејас вөсна быд-мө тырмытөма“, мыј көт і „мијан Сөветјасын нывбаба-јас со мындадн унжык, буржуазнөј парламентјасын дорыс, —та выль вөдөтөг, тајө еща-на“. Сөветјасө нывбабајасөс тырмытөма пыртөм сулалө паныд пар-тијалдн да сөветкөј госу-дарстволөн став-политикалы.

Матысөдны СССР-са Вер-ховнөј Сөветө бөрјысөмјас,

кодјас кутасыны һөдөһны Сталинскөј Конституција по-дуд вылын. 8,5 миллион го-гор нывбаба, 1936-өд вөса даннөјјас серти, ужалө мијан народнөј овмөдһн, коді лоө 34 прөцент став рабочөј-јас да служашшөјјас лыд динө. Заводјасын да фабри-кајасын, колхозјасын да совхозјасын, уна дас сурс сөветскөј учрежденијеја-сын, культурнөј уж вылын, национальнөј районјасын, көһи нывбабалөн положе-һијеыс војдөр вөлі торја сөкыд, быдмисны уна со сурс воғмөстчыс обще-ственницајас. Мырдөн до-рөм бытөвөј кругыс најө кужисны петны социалисти-ческөј творчествоса паскыд туј выль. Најө һөдөһны ас бөрсөыс котыртөмдн, то-пөдөмдн да велөдөмдн уна миллион нывбабајасөс, код-јас абу-на һөшта котырт-чөмны, најөс выль мир ак-тивнөја стрөитысјасө пор-төмдн.

Социалистическөј отече-стволөн пламеннөј патриот-

кајас—сөветскөј нывбабајас фелө вылын докажитисны государственнөј ужө ассы-ныс способностөс. Најө кужасыны петкөдөһны ас-сыныс способностјасөс, социализм фелөһы ассыныс преданностсө странаса властыс верховнөј орган бөрјөмјас котыртөмын да һөдөһмын. Орчөдн да өт-вылыс асланыс верөсјасыс-көд, вокјасыскөд батјасыс-көд најө кутасыны тышканы Сталинскөј Конституција са-мөдн бөрјысөмјас һөдөһм вөсна, руководство страна-са медбур јөзөс выдвигајтө-мөдн, государственнөј уч-режденијејас сьватөја виө-дөһн сетчө чужакјасөн, фа-шизмлөн подлөј најмитјасөн сујсөмыс. Буржык јөз лы-дын, кодјас достојнөјөс став народ дөверіјелы, лөһ-ны і асныс нывбабајас, кодјасөс воспитајтис Ле-нинлөн—Сталинлөн партија да кодјасөс выдвинитас на-род, кыз ассыс избранныца-јасөс. („Известия“).

Список литературы по истории ВКП(б)

2. Список литературы по истории ВКП(б) для пропагандистов и кружков по истории ВКП(б) партийного актива. *)

К X теме

Сталин. О хозяйственном положении Советского Союза, сборник „Ленин и Сталин“, т. III или отдельная брошюра.

Сталин. О социал-демократическом уклоне в нашей партии. Доклад и заключительное слово на XV Всесоюзной конференции ВКП(б), сборник „Ленин и Сталин“, т. III.

Сталин. Еще раз о социал-демократическом уклоне в нашей партии. Доклад и заключительное слово на VII расширенном Пленуме ИККИ, сборник „Ленин и Сталин“, т. III или сборник „Об оппозиции“.

Сталин. Политический отчет Центрального Комитета XV съезду ВКП(б) и заключительное слово по политотчету ЦК, сборник „Ленин и Сталин“, т. III или стенографический отчет XV съезда ВКП(б).

Сталин. На хлебном фронте, сборник „Ленин и Сталин“, т. III, или „Вопросы ленинизма“, 10-е изд., или отдельная брошюра.

Сталин. Ленин и вопрос о союзе с середняком, сборник „Ленин и Сталин“, т. III или „Вопросы ленинизма“, 10-е изд.

Сталин. Об итогах июльского Пленума ЦК ВКП(б), сборник „Ленин и Сталин“, т. III.

Сталин. О правой опасности в ВКП(б), сборник „Ленин и Сталин“, т. III или „Вопросы ленинизма“.

Сталин. О правом уклоне в ВКП(б), сборник „Ленин и Сталин“, т. III или „Вопросы ленинизма“.

Сталин. Год великого перелома, сборник „Ленин и Сталин“, т. III или „Вопросы ленинизма“.

Резолюции XV конференции ВКП(б): О хозяйственном положении страны и задачи партии. Об оппозиционном блоке в ВКП(б). Резолюции XV съезда ВКП(б): по отчету Центрального Комитета. О директивах по составлению пятилетнего плана народного хозяйства. Об оппозиции.

Резолюции объединенного Пленума ЦК и ЦКК ВКП(б) (16—23 апреля 1929 года), „ВКП(б) в резолюциях“, ч. 2-я.

К XI теме

Сталин. Головокружение от успехов сборник „Ленин и Сталин“, т. III или „Вопросы ленинизма“, 10-е изд.

Сталин. Ответ товарищам колхозникам, сборник „Ленин и Сталин“, т. III или

*) Заводитчбмсь вѣдбд 78, 97, 81, 84, 87, 89 номера газетјасыс.

„Вопросы ленинизма“, 10-е изд.

Сталин. Политический отчет Центрального Комитета XVI съезду ВКП(б), сборник „Ленин и Сталин“, т. III или „Вопросы ленинизма“, 10-е изд.

Сталин. О задачах хозяйственников, сборник „Ленин и Сталин“, т. III или „Вопросы ленинизма“, 10-е изд.

Сталин. Новая обстановка—новые задачи хозяйственного строительства, сборник „Ленин и Сталин“, т. III или „Вопросы ленинизма“, 10-е изд.

Сталин. Итоги первой пятилетки, сборник „Ленин и Сталин“, т. III или „Вопросы ленинизма“ 10-е изд.

Сталин. О работе в деревне, сборник „Ленин и Сталин“, т. III или „Вопросы ленинизма“, 10-е изд.

Сталин. Речь на Первом всесоюзном съезде колхозников-ударников, сборник „Ленин и Сталин“, т. III или „Вопросы ленинизма“, 10-е изд.

Сталин. Отчетный доклад XVII съезду партии о работе ЦК ВКП(б), сборник „Ленин и Сталин“, т. III или „Вопросы ленинизма“.

Каганович. Доклад на XVII съезде ВКП(б). Организационные вопросы (Партийное и советское строительство), отдельная брошюра или стенографический отчет XVII съезда ВКП(б).

Резолюция Пленума ЦК ВКП(б) 10—17 ноября 1929 года. О группе Бухарина, „ВКП(б) в резолюциях“, ч. 2-я.

Резолюция XVI съезда ВКП(б) по отчету Центрального Комитета ВКП(б), „ВКП(б) в резолюциях“, ч. 2-я.

Постановление ЦК и ЦКК ВКП(б) от 1 XII 1930 года о фракционной работе Сырцова, Ломинадзе и др., сборник „Ленин и Сталин“, т. III.

Резолюция XVII конференции ВКП(б): Директивы к составлению второго пятилетнего плана народного хозяйства СССР (1933—1937 гг.), „ВКП(б) в резолюциях“, ч. 2-я.

Резолюции объединенного Пленума ЦК и ЦКК ВКП(б) 7—12 января 1933 года, отдельная брошюра.

Резолюции XVII съезда ВКП(б). Резолюции Пленума ЦК ВКП(б) 25—28 ноября 1934 г., „ВКП(б) в резолюциях“, ч. 2-я.

Обвинительное заключение по делу подпольной контрреволюционной группы зиновьевцев, брошюра, Партиздат, 1935.

К XII теме

Сталин. Речь в Кремлевском дворце на выпуске академиков Красной Армии, 4 мая 1935 г., сборник „Ленин и Сталин“, т. III или отдельная брошюра.

Сталин. Речь на приеме колхозниц-ударниц свекловичных полей руководителями партии и правительства, сборник „Ленин и Сталин“, т. III.

Сталин. Речь на Первом всесоюзном совещании стахановцев, сборник „Ленин и Сталин“, т. III или отдельная брошюра.

Сталин. Речь на совещании передовых комбайнеров и комбайнерок, сборник „Ленин и Сталин“, т. III.

Сталин. Речь на совещании передовых колхозников и колхозниц Таджикистана и Туркменистана с руководителями партии и правительства, сборник „Ленин и Сталин“, т. III.

Сталин. О проекте Конституции Союза ССР. Доклад на Чрезвычайном VIII всесоюзном съезде советов (отдельная брошюра).

Сталин. О недостатках партийной работы и мерах ликвидации троцкистских и иных двурушников. Доклад и заключительное слово на Пленуме ЦК ВКП(б) 3—5 марта 1937 г. (отдельная брошюра).

Молотов. Отчетный доклад о работе правительства VII съезду советов СССР (отдельная брошюра).

Молотов. Об изменениях в Советской Конституции (отдельная брошюра).

Молотов. Конституция социализма. Речь на Чрезвычайном VIII всесоюзном съезде советов (отдельная брошюра).

Жданов. Подготовка партийных организаций к выборам в Верховный Совет СССР по новой избирательной системе и соответствующая перестройка партийно-политической работы. Доклад на Пленуме ЦК ВКП(б) 26 февраля 1937 г. (отдельная брошюра).

Каганович. По-большевистски бороться за перевыполнение плана железнодорожным транспортом (отдельная брошюра).

Каганович. Вопросы железнодорожного транспорта в связи со стахановским движением. Доклад на Пленуме ЦК ВКП(б) 21—25/XII 1935 г. (отдельная брошюра).

Орджоникидзе. Отчетный доклад Народного Комиссариата тяжелой промышленности VII съезду Советов (брошюра).

Димитров. Доклад и заключительное слово на VII Всемирном конгрессе Коммунистического Интернационала (брошюра).

Конституция (Основной Закон) Союза Советских Социалистических Республик (отдельная брошюра).

Резолюция декабрьского Пленума ЦК ВКП(б), 1935 г., „ВКП(б) в резолюциях“, ч. 2-я.

Резолюции июньского Пленума ЦК ВКП(б) 1936 г. (отдельная брошюра).

Резолюции февральского Пленума ЦК ВКП(б) 1937 г. (отдельная брошюра).

Резолюции июньского Пленума ЦК ВКП(б) 1937 г. („Правда“ от 30 июня 1937 года или отдельная брошюра).

Резолюции VII конгресса Коминтерна.

Обвинительное заключение по делу троцкистско-зиновьевского террористического центра („Правда“ от 20/VIII 1936 года).

Обвинительное заключение по делу антисоветского троцкистского центра. Процесс антисоветского троцкистского центра (отдельная брошюра, Партиздат, 1937).

Шпионам и изменникам родины нет и не будет пощады. Сборник. Партиздат ЦК ВКП(б). 1937.

Яковлев. О проекте Положения о выборах в Верховный Совет СССР (Доклад 4-й Сессии ЦИК СССР VII созыва 7/VII 1937 г.), „Правда“ от 8/VII 1937 года.

„Положение о выборах в Верховный Совет СССР“, „Правда“ от 10/VII 1937 года.

* * *

В качестве основной литературы, кроме указанной, необходимо использовать:

Сталин. О некоторых вопросах истории большевизма. Письмо в редакцию журнала „Пролетарская Революция“, „Вопросы Ленинизма“.

Сталин. Об учебнике истории ВКП(б).

Письмо к составителям учебника истории ВКП(б), „Большевик“ № 9 за 1937 год.

Берия. К вопросу об истории большевистских организаций в Закавказье.

Берия. Ладо Кецховели, „Правда“ 11 июля 1937 г. „История гражданской войны в СССР“ (т. I).

Работы Ленина указаны по 2 и 3-ми изданиям. Работы товарища Сталина— по 10-му изданию „Вопросов ленинизма“.

Хроника

** СССР-са ЦК вынбдѣс М. П. Гмѣрнов жортбс СССР пыщкбсса вузасбм куѣ народнбј комѣсарбн.

** СССР-са ЦК мездѣс I. Я. Вејцер жортбс СССР пыщкбсса вузасбм куѣ народнбј комѣсар обѣзаностјасыс.

(ТАСС).

Надејтчоны бур уж выло

Пал сѣктсбветулын ббр-жысбмјас јылыс закон раз-јаснајтны выфелѣтбм агѣтаторјаслыс семѣнар нубдѣс Сыктывдѣн рајѣсполкомса јуралыс Рус јорт. Но сѣдѣн тајб важнбј уж дорас ка-ѣеннбја относитчбм понда семѣнарсб лоѣс нубдѣны вы-лыс да агѣтаторјаслбн ужб бостчбмыс вывѣтѣ дыр ну-жалѣс. Унжык агѣтаторыс бнбѣ-на ез бостсывны ужас. Сбмын некымын агѣтатор (Шарыгѣн, Мелешева) нуб-дбмабс кык-кујѣм бесѣдабн.

Семѣнар выло уна агѣтатор омбѣла воыльлѣсны. Мукбд агѣтаторыс омбѣл подготѣвка вбсна оз вер-мы справѣтчны ужбн, но сѣктсбветулас вескбдлыс-јас надејтчбны став вылас.

Агѣтаторјасыс кынѣ ббр-жысбмјас јылыс положенѣе разјаснајтбмын мукбд сред-ствојас оз испѣлзујтчны. Ем клуб да бѣблѣотека, но сенѣ нѣнбм оз вбчны та ку-ѣ, весѣг он азѣс плакат-јас да лозунгјас. Клуб кб-ѣыд, бшѣнјасыс кѣсббма, пачыс ломтыны оз туј. Сѣктсбвет немтор оз вбч-сы могыс, медым клуббс да бѣблѣотекабс вѣјбдны ес-кбн колана пбрадокб да пуктыны сенѣ колана уж

ѣзбѣрательнбј кампанѣе куѣ. Раѣоаппарат ремонтѣруј-тбм выло колб комын шѣјт-сбм, но сѣктсбвет весѣг I сѣјбс оз азѣс. Сѣктсбветын вбвлбм предѣдѣтелѣ Белых сбмын ѣѣвѣајтчбма клубын да бѣблѣотекаын уж-алысјас вылын. Белых „штра-пуктбма“ бѣблѣотекар данѣ-лов жортбс сыс, мыј најб клубса уборшщѣакоб сѣкт-сбвет дорыс абу перѣбмны бѣтѣ сурјѣ.

Бѣблѣотекаын колана кнѣ-гајас еѣа, а кыгајас лбсб-дбм выло лѣдбм 1.200 шѣјт-сбмыс вѣдбма сбмын... 160 шѣјт.

Клуб бердын оз ужав не-кущбм кружок, нѣ оз ов-лыны докладјас да лекцѣ-јас.

Пал сѣктсбвет улын ем 8 колхоз, но нѣбѣтѣ колхозын оз пет стѣннбј газѣта. Клубын, нѣ сѣктсбветын стѣн-нбј газѣтјас сѣ-жб оз лѣ-лыны. Ем-жб ескбн ред-колѣгѣја, кобѣн вескбдлб-коммуѣстка Јелкѣна, но ужас сбмын-на кбсбѣны бостчыны. „Краснбј армѣја“ колхозлбн ем краснбј уго-лок, но сенѣ немтор абу, весѣг пачыс кѣсббма.

Ташбм кывкуттбма ужа-лбны Пал да Час сѣктсб-ветјас увса вескбдлысјас. Јуавсб, мыј вбчбны Сык-тывдѣнса рајоннбј вескбд-лысјас, медым бурмбдны ужсб Пал да Час сѣктсб-ветјас улын?

У.

Ташбм кывкуттбма ужа-лбны Пал да Час сѣктсб-ветјас увса вескбдлысјас. Јуавсб, мыј вбчбны Сык-тывдѣнса рајоннбј вескбд-лысјас, медым бурмбдны ужсб Пал да Час сѣктсб-ветјас улын?

Ответ. редактор пыдѣдѣс Гѣ. ЈЕ. ГѣМУШЕВ!